

Francisco Sensat, vicepresident executiu de Dieta Mediterrània; Senen Florensa, director de l'IEMED; Federico Major Zaragoza, ponent.

com poden ser George Zouain (exdirector de Patrimoni Mundial de la UNESCO), Francisco López Morales (director de Patrimoni Mundial de l'INAH, Mèxic) o el mateix F. Mayor Zaragoza (des d'una perspectiva de la UNESCO); acadèmics com Françoise Aubaile (Musée d'Histoire Naturelle, París), Maria-Manuel Valagão (International Commission on the Anthropology of Food, Lisboa), Isabel G. Turmo (Universitat de Sevilla), Luis V. Elías (Bodegas Rodríguez-Heredia, La Rioja), Nozha Sekik (INP, Tunis) o Julia Csergo (Universitat de Lió), o representants de diferents administracions autonòmiques i estatals (ministeris, comunitats autònomes) i de la societat civil (UNESCOCAT).

El seminari va cloure amb la proposta d'una declaració de Barcelona sobre el patrimoni cultural immaterial, amb la voluntat que pogués convertir-se en un instrument útil de cara a la UNESCO en relació amb la consideració d'aquesta mena de llegat com a patrimoni de la humanitat en les seves proppres convocatòries.

Les converses de taverna, una dècada de treball sobre el patrimoni immaterial marítim

Museu de la Pesca (Palamós)

L'any 2001 s'iniciava a Palamós una activitat, les Converses de Taverna, de la qual enguany celebrem la seva desena temporada. Al llarg de tot aquest temps s'han fet una vuitantena de sessions amb la gent de mar com a protagonistes, amb la intenció d'apropar la seva experiència i els seus sabers al públic en general en un ambient distès com és el d'una taverna portuària, Ca la Pepa Caneja, a tocar del port i del Museu de la Pesca.

Aquesta iniciativa no sorgia espontàniament. En aquells moments, l'exposició permanent del Museu de la Pesca no s'havia obert, ni tan sols s'havien iniciat les obres d'adequació de l'edifici i veníem d'enllestir l'"Inventari marítimopesquer de la Costa Brava" dins els programes IPEC, amb el propòsit que la recerca conduís la política d'adquisicions i fornís el discurs museogràfic, una vegada escollit el model museològic que es plantejava. És així com podem entendre aquesta activitat, com una continuïtat del procés de recerca i de patrimonialització del sector pesquer.

A ulls d'ara, el funcionament d'aquesta activitat és simple: un divendres al mes, a les set del vespre i durant una hora, dues, tres o quatre persones, normal-

ment gent gran, ens expliquen les seves vivències a l'entorn d'un tema concret en una xerrada conduïda per una persona que actua de moderador i segons un guió establert, que vol donar resposta a l'interès que per al Museu de la Pesca o el Centre de Documentació de la Pesca i el Mar Documare suscita el tema. A les Converses de Taverna, però, sempre es dóna l'oportunitat al públic de preguntar i participar. Creiem i pensem que les converses podrien ajudar-nos a revelar informacions que, més enllà dels objectes i dels edificis, es troben en l'imaginari i el coneixement col·lectiu i no estan escrits enlloc.

Fa deu anys no es tenia experiència de fer entrevistes davant de públic, de L'any 2001 s'iniciava a Palamós una activitat, les Converses de Taverna, de la qual enguany celebrem la seva desena temporada. Al llarg de tot aquest temps s'han fet una vuitantena de sessions amb la gent de mar com a protagonistes, amb la intenció d'apropar la seva experiència i els seus sabers al públic en general en un ambient distès com és el d'una taverna portuària, Ca la Pepa Caneja, a tocar del port i del Museu de la Pesca.

Aquesta iniciativa no sorgia espontàniament. En aquells moments, l'exposició permanent del Museu de la Pesca no s'havia obert, ni tan sols s'havien iniciat les obres d'adequació de l'edifici i veníem d'enllestir l'"Inventari marítimopesquer de la Costa Brava" dins els programes IPEC, amb el propòsit que la recerca conduís la política d'adquisicions i fornís el discurs museogràfic, una vegada escollit el model museològic que es plantejava. És així com podem entendre aquesta activitat, com una continuïtat del procés de recerca i de patrimonialització del sector pesquer.

A ulls d'ara, el funcionament d'aquesta activitat és simple: un divendres al mes, a les set del vespre i durant una hora, dues, tres o quatre persones, normal-

ment gent gran, ens expliquen les seves vivències a l'entorn d'un tema concret en una xerrada conduïda per una persona que actua de moderador i segons un guió establert, que vol donar resposta a l'interès que per al Museu de la Pesca o el Centre de Documentació de la Pesca i el Mar Documare suscita el tema. A les Converses de Taverna, però, sempre es dóna l'oportunitat al públic de preguntar i participar. Creiem i pensem que les converses podrien ajudar-nos a revelar informacions que, més enllà dels objectes i dels edificis, es troben en l'imaginari i el coneixement col·lectiu i no estan escrits enlloc.

Fa deu anys no es tenia experiència de fer entrevistes davant de públic, de plantejar explicar la vida en un format obert, públic i participat. El títol mateix volia evocar aquest esperit, de parlar del mar a través de qui n'ha fet la seva vida i en un entorn clarament marítim, portuari i distès. Des de la consciència que els més grans, quan ens deixen, s'emporten un conjunt de sabers, transmesos oralment i vivencialment, que si no fem res no podrem recuperar, es va plantejar aquesta activitat. Els inicis no foren fàcils. Poca gent volia venir a parlar. A poc a poc, però, amb paciència i un punt d'entusiasme, s'adonaven que tot allò que havien explicat mil vegades en la intimitat de la família o al grup de companys aquí prenia una altra dimensió i, també, un reconeixement. Ara s'ho diuen, hi participa gent de tot arreu i altres iniciatives escampades pel territori segueixen aquest mateix esperit.

Tot i que aquesta activitat va néixer per mirar de fixar la memòria individual dels homes i les dones que han viscut o viuen del mar, les Converses han anat evolucionant fins a convertir-se en un lloc de trobada intergeneracional on es pot aprendre i descobrir coses sobre una tècnica de pesca, sobre els canvis en la manera i el ritme de vida, sobre

l'evolució del nostre territori, etc. però també sobre tot allò relacionat amb la mar, els ports, les confraries, els oficis relacionats com el de la construcció d'embarcacions, la immigració, la cuina, el paper de la dona, la religiositat i les supersticions... així com altres professions vinculades al món marítim. Es dóna també cabuda a qüestions d'actualitat dins el sector, com la immigració present a les barques pesqueres, la contaminació o la problemàtica sobre l'esgotament dels recursos pesquers. Durant aquestes deu temporades, al mateix temps que l'activitat anava creixent i consolidant-se, s'han superat els objectius inicials i hem convidat joves patrons d'embarcacions que han explicat el seu punt de vista i la seva percepció de l'activitat pesquera en l'actualitat, fet que ens ha permès disposar d'una visió més global i més actual del fet marítim i pesquer al nostre territori. La paraula dels diferents sectors troba un espai on expressar-se, recrear-se i reivindicar-se.

La programació de les sessions temàtiques de cada temporada es confecciona a partir dels temes que ens proposen els mateixos assistents i també a partir de la voluntat per part del mateix Museu de la Pesca, del Documare i de la Càtedra d'Estudis Marítims (Universitat de Girona – Ajuntament de Palamós) de donar valor, per exemple, a aspectes poc desenvolupats fins al moment, com per exemple la medicina tradicional dels pescadors sobre la qual tracta una sessió d'aquesta temporada. Aquesta és una altra de les característiques i és el treball en sinergia entre el Museu, la CEM i el Documare el que alimenta i es beneficia de l'activitat. Sovint es programen sessions dedicades a àmbits del món mariner i pesquer sobre els quals s'està duent a terme alguna recerca de caire etnològic (com ha estat en els casos dels mestres d'aixa de la Costa Brava i de la

Sessió de "Converses de Taverna". Fotografia: Museu de la Pesca.

migració calera a Palamós), o coincidint amb activitats com cursos i jornades promogudes pel Museu de la Pesca o per la Càtedra d'Estudis Marítims (navegació de nit, la pesca a les Formigues, etc.), de manera que són comptats els temes repetits al llarg d'aquests anys i si és així, sempre es fa amb persones diferents, de procedències geogràfiques distintes. D'aquesta manera es disposa d'una mirada sobre els diversos temes que són actualitat en la dinàmica de recerca i divulgació que des de Palamós s'impulsa.

Des dels inicis de l'activitat, totes les sessions són enregistrades en format audiovisual per Vídeo Play Serveis,

empresa que ha fet altres treballs de caire etnogràfic i documental. Una còpia d'aquests enregistraments es regala als protagonistes de cada edició, com a petita contrapartida a la seva predisposició i generositat. Una altra còpia resta al Documare, que gestiona tot un fons documental relacionat amb el món marítim i pesquer i esdevé un document preuat, que ens ha ajudat a l'hora d'articular el discurs museogràfic, ja que incorpora les veus de la gent a l'exposició permanent del Museu.

Des de fa uns anys, aquesta experiència l'hem portat a altres viles marineres i ja és gairebé habitual celebrar Converses de Taverna a Cadaqués, a l'Es-

cola del Mar de Badalona i en el marc del Saló Nàutic de Barcelona. Les Converses de Taverna són ja una marca.

Aquesta activitat, que es desenvolupa des de l'inici amb l'ajut econòmic del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana i amb la col·laboració de la Confraria de Pescadors de Palamós i de l'Associació Amics del Museu, ens ha permès apropar els coneixements de la gent de la mar als ciutadans, fer-ne visible el seu treball i posar de relleu la seva experiència com a estratègia per contribuir al seu respecte i valoració davant tota la comunitat. Així ha estat en aquests darrers deu anys i així es continuarà fent.